

GIỚI THIỆU MÔN HỌC

Kinh tế học khu vực công
Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright

Huỳnh Thế Du

Jay Rosengard

Đỗ Thiên Anh Tuấn

Vũ Duy Khánh

Kinh tế học Khu vực công

- ✓ **Kinh tế học Khu vực công (PSE)** nghiên cứu vai trò của chính phủ trong nền kinh tế.
- ✓ **Bốn câu hỏi cơ bản** của PSE bao gồm:
  - **Khi nào** chính phủ nên can thiệp vào nền kinh tế?
  - Chính phủ có thể can thiệp **như thế nào**?
  - Sự can thiệp này có **ảnh hưởng** gì đến kết quả kinh tế?
  - **Tại sao** chính phủ chọn lựa can thiệp theo cách thức như đã chọn?

Cấu trúc môn học

- ✓ Sự can thiệp của khu vực công
- ✓ Huy động nguồn lực công
- ✓ Quan hệ ngân sách giữa các cấp chính quyền

Tại sao đây là môn học quan trọng?

Phần I. Sự can thiệp của khu vực công

- ✓ Cơ sở cho sự can thiệp của khu vực công
  - ✓ Lý thuyết lựa chọn công
  - ✓ Kinh tế chính trị học của khu vực công
  - ✓ Sản xuất và cung ứng hàng hóa và dịch vụ của khu vực công
  - ✓ Hợp tác công tư
  - ✓ Các chính sách bảo trợ xã hội của chính phủ
  - ✓ Đầu tư công
  - ✓ Thất bại của nhà nước và sửa chữa thất bại của nhà nước
-

Phần II. Huy động nguồn lực công

- ✓ Kinh tế học của thuế khóa
  - ✓ Các loại thuế
  - ✓ Cải cách thuế
  - ✓ Phí sử dụng
  - ✓ Khuyến khích, ưu đãi, và cưỡng chế thi hành thuế
  - ✓ Lịch sử thuế khóa Việt Nam
  - ✓ Cán cân ngân sách, thâm hụt và tài trợ thâm hụt ngân sách
-

Phần III. Quan hệ ngân sách giữa các cấp chính quyền

- ✓ Phân cấp quản lý ngân sách
  - ✓ Phân cấp đầu tư công
  - ✓ Chuyển giao nguồn lực và vay nợ của chính quyền địa phương
  - ✓ Tài chính công của địa phương
-

Đánh giá môn học

Yêu cầu	Trọng số
Tham dự lớp và thảo luận	10%
Bài tập về nhà	10%
Bài viết chính sách	25%
Bài thi giữa kỳ	25%
Bài thi hoặc bài viết cuối kỳ	30%

Nhóm giảng viên và giờ trực văn phòng

	Thứ Hai	Thứ Ba	Thứ Tư	Thứ Năm	Thứ Sáu
Huỳnh Thế Du		14:00-16:00			15:30-17:00
Jay Rosengard	Sẽ thông báo sau				
Đỗ Thiên Anh Tuấn		15:30-17:00		15:30-17:00	
Vũ Duy Khánh			15:30-17:00		15:30-17:00

Bài 1: CƠ SỞ CHO SỰ CAN THIỆP CỦA NHÀ NƯỚC VÀO NỀN KINH TẾ

**Kinh tế học khu vực công
Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright**

Huỳnh Thế Du

Nội dung trình bày

---

1. Các loại thất bại thị trường
2. Cơ sở và cách thức can thiệp của nhà nước
3. Các quan điểm về cách thức can thiệp hay vai trò của nhà nước nhìn theo chiều dài lịch sử

Thị trường và các thất bại thị trường

Thị trường cạnh tranh

Độc quyền (Cạnh tranh không hoàn hảo)

Ngoại tác

Hàng hóa công

Bất cân xứng thông tin

Hành vi không hợp lý

Tại sao lại có thất bại thị trường?

Các loại thất bại thị trường

Phân bổ nguồn lực không hiệu quả

- ✓ Thị trường không cạnh tranh
- ✓ Ngoại tác
- ✓ Hàng hóa công
- ✓ Thông tin bất cân xứng
- ✓ Hành vi không hợp lý

Kết quả không như mong muốn

- ✓ Phân phối thu nhập: *Công bằng xã hội sv. hiệu quả kinh tế*
- ✓ Hàng khuyến dụng: *Nhà nước phụ mẫu sv. quyền tự quyết tối thượng của người tiêu dùng*

Quyền lực thị trường

- ✓ Kinh tế:
  - Lợi thế nhờ quy mô
  - Lợi thế nhờ phạm vi
  - Không có sản phẩm thay thế
- ✓ Pháp lý:
  - Quyền sở hữu trí tuệ (patent, copyrights)
  - Nhà nước cho phép (hợp thức hóa độc quyền tự nhiên hay phục vụ mục tiêu của nhà nước)
- ✓ Kỹ thuật:
  - Ngoại tác mạng lưới
- ✓ Chính trị

Ngoại tác

- ✓ Ngoại tác xảy ra khi một bên làm tăng (giảm) chi phí/lợi ích của một (số) bên khác nhưng không thông qua giao dịch thị trường (không được phản ánh qua giá cả)
- ✓ Vì sao ngoại tác là thất bại thị trường?
- ✓ Sửa chữa thất bại thị trường do ngoại tác?

Hàng hóa công

- ✓ Hàng hóa công thuần túy có hai thuộc tính:
  - Không tranh giành (non-rival)
  - Không loại trừ (non-exclusive)
- ✓ Tại sao hàng hóa công là một thất bại thị trường?
- ✓ Hàng hóa công nào nên được cung cấp?
- ✓ Mức cung hàng hóa công tối ưu?
- ✓ Ai là người thích hợp cung cấp hàng hóa công?
- ✓ Ai là người thích hợp tài trợ hàng hóa công?

Bất cân xứng thông tin

- ✓ AI xảy ra khi trong giao dịch, một bên có lợi thế về thông tin so với (các) bên còn lại
- ✓ Các hệ quả:
  - Lựa chọn ngược (lựa chọn bất lợi - adverse selection – AS)
  - Rủi ro đạo đức (tâm lý y lại - moral hazard – MH)
  - Vấn đề người ủy quyền - người thừa hành (principal-agent – PA)
- ✓ Các cách thức xử lý?

Hành vi không hợp lý

- ✓ Con người không phải lúc nào cũng duy lý
- ✓ Một số hành vi/hiện tượng
  - Các điểm tham chiếu và sở thích người tiêu dùng
    - Hiệu ứng sở hữu
    - Ảo tưởng chi phí chìm
    - Tâm lý ghét thua lỗ hay cảm giác mất mát
    - Đóng khung
  - Công bằng và các bình diện xã hội
  - Quy tắc kinh nghiệm, định kiến hay sự thiên lệch trong việc ra quyết định
    - Chốt giá
    - Quy tắc kinh nghiệm
    - Luật số nhỏ
    - Hiệu ứng cấp phép
- ✓ Rất khó biết được như thế nào là hành vi không hợp lý

Bất bình đẳng

- ✓ Khái niệm về bất bình đẳng
- ✓ Đo lường bất bình đẳng
- ✓ Đánh đổi giữa hiệu quả và công bằng
- ✓ Rủi ro đạo đức do chính sách phúc lợi

Vai trò/can thiệp của nhà nước

	Giải quyết thất bại thị trường			Cải thiện công bằng
Chức năng tối thiểu	<p><i>Cung cấp hàng hóa công thuần túy</i></p> <p>Quốc phòng</p> <p>Luật pháp và trật tự</p> <p>Quyền sở hữu tài sản</p> <p>Quản lý kinh tế vĩ mô</p> <p>Y tế công cộng</p>			<p><i>Bảo vệ người nghèo</i></p> <p>Các chương trình chống nghèo</p> <p>Cứu nguy khi có thảm họa</p>
Chức năng trung gian	<p><i>Xử lý các ngoại tác</i></p> <p>Giáo dục cơ bản</p> <p>Bảo vệ môi trường</p>	<p><i>Điều tiết độc quyền</i></p> <p>Điều tiết các tiện ích thiết yếu [như điện nước]</p> <p>Chính sách chống độc quyền</p>	<p><i>Xử lý thông tin không hoàn hảo</i></p> <p>Bảo hiểm (y tế, nhân thọ, hưu trí)</p> <p>Điều tiết tài chính</p> <p>Bảo vệ người lao động</p>	<p><i>Cung cấp dịch vụ BHXH</i></p> <p>Tái phân bổ lương hưu</p> <p>Trợ cấp gia đình</p> <p>Bảo hiểm thất nghiệp</p>
Chức năng tích cực	<p><i>Phối hợp hoạt động tư nhân</i></p> <p>Nuôi dưỡng các thị trường</p> <p>Các sáng kiến về cụm</p>			<p><i>Phân phối lại</i></p> <p>Phân phối lại tài sản</p>

Các cách thức can thiệp của nhà nước

- ✓ Thuế
- ✓ Trợ cấp
- ✓ Tụ làm
- ✓ Quy định

Vai trò của nhà nước theo các trường phái khác nhau

- ✓ Sự giằng co về vai trò của nhà nước
  - Từ Smith đến Đại khủng hoảng và Suy thoái 1929-1933
  - Từ Keynes đến Khủng hoảng Tài chính 2008-2010
- ✓ Khi nhà nước làm thay thị trường
  - Từ Marx đến sự thất bại của mô hình kinh tế XHCN thuần túy
  - Cải cách “vụ nổ lớn”: Thành công và thất vọng
  - “Dò đá sang sông”: Thành công ban đầu, nhưng...
- ✓ Nhà nước phúc lợi ở Bắc Âu
- ✓ Tại sao nước thịnh nước suy?